

ZÁKLADNÉ IMANIE PRI VZNIKU AKCIOVEJ SPOLOČNOSTI EURÓPSKEHO TYPU FORMOU ZLÚČENIA A SPLYNUTIA¹

The share capital of the joint stock company by a European type of merger and amalgamation into a separate accounting entity

Katarína Máziková

Medzi nové formy podnikania v rámci Európskej únie patrí európska spoločnosť. Ide o také formy podnikateľskej činnosti, ktoré presahujú územie, ale aj právo jedného štátu a zasahujú aj do iných štátov.

Vznik európskej spoločnosti v rámci EÚ umožnilo prijatie Nariadenia Rady (ES/č. 2157/2001/ES z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti (ďalej len Nariadenie Rady). V Slovenskej republike (ďalej len SR) vznik európskej spoločnosti právne upravuje zákon č. 562/2004 Z.z. o európskej spoločnosti v znení neskorších predpisov. Tento zákon sa v praxi musí aplikovať s prihliadnutím na ustanovenia zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len Obchodný zákonník), ktorý sa zaoberá podmienkami vzniku, existencie, činnosti a zániku ostatných obchodných spoločností a družstiev.

Európska spoločnosť (Societas Europea, SE) predstavuje nadnárodnú akciovú spoločnosť, pre ktorú sú záväzné právne predpisy štátu, v ktorom má sídlo. V tom štáte je aj zapísaná do obchodného registra, výsledok hospodárenia zdaňuje podľa zákonov toho štátu a podobne. Od 30.6.2011 nadobúda účinnosť novela Obchodného zákonníka pri zmenách vlastníckych transakcií v akciových spoločnostiach. Bola implementovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/109/ES, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 77/91/EHS, 78/855/EHS, 82/891/EHS a smernica 2005/56/ES. Touto novelou je snaha "zjednodušiť administratívu" pri zmenách vlastníckych transakcií ako je zlúčenie, splynutie a rozdelenie aj pri európskych spoločnostiach /týka sa napr. zverejnenia zmluvy o fúzií v Obchodnom vestníku/.

Potreba harmonizácie účtovníctva v nadnárodných obchodných spoločnostiach vplýva z motívov /výhod/, ktoré podnecujú aj k ich založeniu. Právne predpisy pre vedenie účtovníctva a zostavenie účtovnej závierky má každý štát právne upravené (v SR je to zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov). Medzinárodné štandardy pre finančné vykazovanie IFRS/IAS (ďalej len štandardy IFRS/IAS), upravujú podmienky pre prezentáciu účtovných informácií v účtovnej závierke.

SE môže byť založená viacerými spôsobmi, ale vzniká zápisom do obchodného registra príslušnej členskej krajiny. **Spôsoby založenia SE sú fúzia, vytvorenie holdingu, založenie dcérskej spoločnosti, zmena právnej formy alebo založenie dcérskej spoločnosti inej európskej spoločnosti.**

Spôsoby založenia SE sú upravené v Nariadení Rady ES o stanovách európskej spoločnosti. Základným znakom, ktorý musí byť prítomný pri všetkých spôsoboch založenia SE, je tzv. cudzí prvok – čiže nejaký vzťah jedného členského štátu k inému členskému štátu. **Fúzia** je najčastejším spôsobom založenia akciovej spoločnosti európskeho typu. Môžu ju založiť minimálne dve obchodné spoločnosti akciového typu, ktoré majú sídlo v inom

¹ Príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov riešenia úlohy grantovej agentúry Vedecká grantová agentúra Ministerstva školstva SR a Slovenskej akadémie vied (VEGA) č. 1/0492/10 (2010-2011) „Význam Európskej spoločnosti pre spoločný trh a nevyhnutnosť harmonizácie účtovníctva v rámci krajín EÚ“.

členskom štáte, ako bude mať nová SE. Fúzia môže byť zorganizovaná **zlúčením** alebo **splynutím**.

Základný rozdiel medzi dvoma formami fúzie sú v tom, že pri zlúčení dochádza k zániku akciových spoločností s likvidáciou, ktoré zakladajú novú SE. Pri fúzii splynutím zakladajúce akciové spoločnosti zanikajú tiež, ale bez likvidácie.

Proces fúzie sa riadi zmluvne dohodnutými skutočnosťami, medzi ktoré môžeme zaradiť identifikácie zmluvných strán, určenie názvu a sídla novovzniknutej SE, určenie výmenného pomeru akcií; podmienky rozdelenia základného imania novovzniknutej SE medzi jednotlivé akcie; dátum, odkedy sa činnosti SE budú pre účely právne a pre účely účtovníctva považovať za činnosti SE; stanov SE; určenie podmienok účasti zamestnancov SE na riadení SE, dátum, od ktorého sa akcionári SE môžu podieľať na zisku SE a podobne.

Pri fúzii splynutím vzniká SE splynutím minimálne dvoch akciových spoločností, ktoré majú sídlo v rôznych členských štátoch. Pôvodné akciové spoločnosti zanikajú bez likvidácie a splyvajú do novovzniknutej akciovej spoločnosti so sídlom obvykle v členskom štáte inom, ako boli členské štáty zanikajúcich akciových spoločností.

Podľa článku 20 nariadenia je pri vzniku SE zlúčením a splynutím potrebné pripraviť návrh podmienok zlúčenia, ktorý okrem iného musí obsahovať:

- a) názov a sídlo predmetných spoločností s navrhovaným názvom a sídlom SE,
- b) výmenný pomer akcií a výšku náhrady,
- c) podmienky rozdelenia akcií v SE,
- d) dátum, od ktorého držba akcií v SE oprávni držiteľov podieľať sa na zisku a akékoľvek osobitné podmienky ovplyvňujúce toto oprávnenie,
- e) dátum od ktorého sa obchody zlučovaných spoločností budú na účely účtovníctva považovať za obchody SE,
- f) práva, ktoré SE priznáva držiteľom akcií, na ktoré sa viažu osobitné práva, ako aj držiteľom cenných papierov iných ako akcií alebo opatrenia navrhnuté vo vzťahu k nim,
- g) akákoľvek osobitná výhoda priznaná znalcom preskúmavajúcim návrh podmienok zlúčenia spoločnosti alebo členom správnych riadiacich, dozorných alebo kontrolných orgánov zlučovaných spoločností,
- h) stanov SE,
- i) informácie o postupoch pre určenie spôsobov účasti zamestnancov na riadení podľa smernice 2001/86/ES.

Pri zlúčení základné imanie zanikajúcej spoločnosti prechádza na nástupnícku európsku spoločnosť. Pri splynutí základné imanie spoločnosti, ktoré sa rušia bez likvidácie, prechádza na nástupnícku európsku spoločnosť.

V prípade založenia SE v SR, z už existujúcej a.s. spoločnosti je potrebné zvýšiť po dohode so spoločnosťou, ktorá vstupuje do zlúčenia resp. splynutia, aj výšku základného imania na 120 000 euro. Vzhľadom na to, že musíme dodržiavať právne normy platné v SR, musíme dodržať aj tvorbu a výšku zákonného rezervného fondu. Existuje viacero možností na zvýšenie základného imania:

- emitovaním nových akcií,
- výmennou pôvodných akcií na akcie s vyššou menovitou hodnotou.

Pri upísaní a predaji akcií môže a.s. spoločnosť predávať akcie buď v menovitej hodnote, alebo s emisným ážiom, ktoré by slúžilo aj na doplnenie /zvýšenie/ rezervného fondu z kapitálových vkladov.

Pri výmene akcií za akcie s vyššou menovitou hodnotou je potrebné stiahnuť pôvodné akcie z obehu a vydať nové akcie, s vyššou menovitou hodnotou. Na zvýšenie menovitej hodnoty môže a.s. použiť vlastné zdroje napr. fondy tvorené zo zisku, nerozdelený zisk minulých rokov atď. Nepredpokladáme použitie zvýšenia menovitej hodnoty akcií bez ich výmeny – oznámením akcionárom.

Pri nedostatku vlastných zdrojov môže a.s. použiť podmienené zvýšenie základného imania emitovaním dlhopisov. Možná je aj kombinácia krytia z vlastných a cudzích zdrojov, alebo kombinácia emitovania nových akcií a zvýšenie menovitej hodnoty pôvodných akcií.

Akciová spoločnosť bude účtovať náklady, ktoré súvisia so vznikom európskej spoločnosti a tieto náklady môžu byť dosť vysoké. Bolo by vhodné, keby naša právna úprava účtovníctva umožnila tieto náklady časovo rozlíšiť.

Akciová spoločnosť európskeho typu pri zostavení individuálnej a konsolidovanej účtovnej závierky použije medzinárodné štandardy finančného vykazovania IFRS/IAS. Tým poskytne porovnateľné údaje na dosiahnutie cieľa účtovníctva, podávať verný a pravdivý obraz skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva. Používatelia účtovnej závierky získajú informácie aj o základnom imaní.

Abstrakt

Najčastejším spôsobom založenia akciovej spoločnosti európskeho typu je fúzia. Fúzia môže byť zorganizovaná zlúčením alebo splynutím. Pri zlúčení základné imanie zanikajúcej spoločnosti prechádza na nástupnícku európsku spoločnosť. Pri splynutí základné imanie spoločnosti, ktoré sa rušia bez likvidácie, prechádza na nástupnícku európsku spoločnosť. Základné imanie akciovej spoločnosti európskeho typu musí byť v minimálnej výške 120 000 EUR.

Kľúčové slová: Základné imanie, Európska spoločnosť, zlúčenie, splynutie

Summary

The most common way of establishment of a joint stock company by a European type is the merger. A merger may be organized in a merger or amalgamation into a separate accounting entity. In a merger share capital of the company being wound up passing to the successor to European society. In an amalgamation into a separate accounting entity the share capital of company which shall be repealed without liquidation, be transferred to a successor to European society. The share capital of the joint stock company by a European type must be at least 120 000 EUR.

Key words: Share capital, Societas Europea, merger, amalgamation into a separate accounting entity

JEL klasifikácia: M41

Použitá literatúra

- [1] MÁZIKOVÁ, K.: Zmeny vlastníckych transakcií v obchodných spoločnostiach z pohľadu účtovníctva. Bratislava: IURA EDITION, 2010. strana 172. ISBN: 978-80-8078-363-1.
- [2] Nariadenie Rady ES č. 2157/2001/ES z 8. októbra 2001 o stanovách európskej spoločnosti.
- [3] Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.
- [4] Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.
- [5] Zákon č. 562/2004 Z. z. o európskej spoločnosti v znení neskorších predpisov.

Kontakt

Katarína Máziková, doc.,Ing., PhD., Katedra účtovníctva a audítorstva, FHI EU v Bratislave, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, tel.: +421 2 67 295 772, mazikova@euba.sk